

resor

Reportage, tips & nyheter

Redaktör Maud Lindholm
e-post maud.lindholm@svd.se

JULMARKNAD

Wien lockar med extra mycket punsch och pynt.

sid 34

SOLBAD

Vackra gröna öar och vita stränder på Guadeloupe.

sid 36

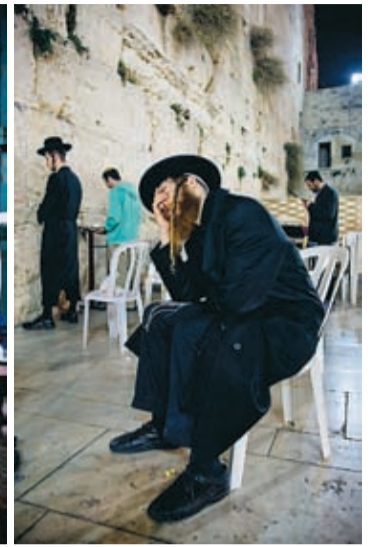
Quiz

Vad vet du om världens broar?
» svd.se/resor/nyheter/quiz/

Skiljelinje

GRÄNSLAND Inte bara troende känner sig religiösa i Israel. Spänningen finns i luften – vi pratar helig mark helt enkelt. Jerusalem och Ramallah är två städer på olika sidor av muren. Den ena lockar med en unik historia, i den andra gör folket allt för sina ytterst få besökare.

TEXT JOHAN AUGUSTIN FOTO JONAS GRATZER

Jerusalem: Uppå Olivetberget berättar en guide om stadens historia. Utsikten är vid, med Klippdomens guldakupol i bakgrunden. En palestiniere pausar efter en arbetsdag i Gamla staden. Vid Västra muren, eller Klagomuren som den också kallas, samlas troende judar för att be. De gamla kvarteren är en labyrint av gångar och trånga gränder.

När man väl börjat prata **POLITIK** så vill alla föra fram sina **ÅSIKTER**, och det tar tid

Under åren som gått har oroligheter i och omkring Israel blivit en regel snarare än undantag. Trots det lockar Jerusalem besökare. Och undra på det: Ingen som kommer hit lämnas oberörd, oavsett om man är troende eller ateist. Att döma av de guidegrupperna genom staden är det ryssar och amerikaner som uppskattar Jerusalem mest.

Staden är multikulturell och generös på möten och intryck. Det är mycket att ta in och för att orka med krävs många vilopausar och ett stadigt intag av dryck.

På Mahaneh Yehuda-marknaden är till exempel granatäpplen uppstaplade i enorma högar och ser ut att bara vänta på att klyvas på mitten och pressas ner i ett glas. Till marknaden kommer lokalbefolkningen för att handla frukt och grönsaker samt kycklingen, lammsteken eller fisken till kvällens middag. Och så kryddorna därtill. Ingen är påflugan, folk är vana vid besökare här. Däremot kommer ingen undan samtal om politik, det hör liksom till.

Judah Hakohan jobbar i Jerusalem och träffar vänner och gör

några vardagliga inköp på marknaden. Han bor 20 minuter bort, ett stenkast från Ramallah, men som jude är han inte välkommen på Västbanken. Han lägger inte skulden på judar eller muslimer – han är arg på omvärlden.

– Problemet är inte två religioner. Problemet är att Tony Blair, Carl Bildt och Hilary Clinton inte kan sluta att lägga sig i. Och Obama är inte bättre än Bush, han gör samma sak i Afghanistan och Irak som här i Israel.

I Jerusalem är kallprat ointressant. När man väl börjat prata politik så vill alla föra fram sina åsikter, och det tar tid. En halvtimme blir en timme – vem har bråttom?

Jaffa Road, vägen som leder genom Jerusalem, är till största delen en byggarbetsplats, där man sedan några år arbetar med att anlägga en spårväg. Vissa projekt går långsamt.

Mamilla däremot är en ny stadsdel som har byggts upp från grunden på bara ett fåtal år. Liksom i den gamla delen av Jerusalem – med sina smala gränder och marknader – är det trångt, men till skillnad från där gäller i Mamilla en modern stil. Här slåss kaféer, fina restauranger, lyxhotell och butiker med plagg från Versace, Abercrombie och Hilfiger om det begränsade utrymmet. Några av butikerna har metalldetektorer och vakter vid ingångarna. På ett av kaféerna

sitter halvnorska judinnan Sara Rivai och äter cheesecake. Vid bordet bredvid konverserar några unga araber.

Sara Rivai jobbar som guide i Jerusalem och har stadens historia inpräntad i minnet. Religion och politik är favoritämnen och hon talar oavbrutet. Enligt henne beror bristen på skandinaviska turister i Jerusalem på att ingen i Norden gör reklam för Israel. Hon guidar regelbundet grupper med engelsktalande turister, där de flesta kommer från USA, Ryssland och Nigeria.

– Det här är ett spännande land på många sätt, säger hon. På en liten yta har vi alla geografiska zoner, från öken till skidåkning

Guide till Jerusalem och Ramallah

Resa: Flyg Stockholm–Tel Aviv kostar ca 4 000 kronor t/r med Sabra Express som flyger direkt.

Transport på plats: Sherut är en stor gul skåpbil som trafikerar sträckorna Jerusalem–Tel Aviv–Ramallah. Den kallas Service på Västbanken och är det snabbaste och billigaste transportsättet. Om du åker vanlig taxi – se till att taxametern är igång.

Bo i centrala Jerusalem: Jerusalem Hostel & Guesthouse. 44 Jaffa Road. Budgetboende som lockar många back-

packers. Kostar ca 400 kronor för ett dubbelrum. Fritt internet. (970) 623 6092.

»jerusalem-hostel.com
The King David – Jerusalem Hotel. 23 King David Street. Hotellet som ligger i centrala Jerusalem och överblickar Gamla staden har 237 rum inklusive lyxsviter. Kostar ca 1 000 kronor för ett dubbelrum. (972) 2 620 8888.

»danhoteles-israel.com/kingdavid
Bo i centrala Ramallah: Al-Wihdeh Hotel. Al-Nahda Street, Al-Manara. Mycket enkelt hotell,

Israeliska soldater vid Klagomuren.

200 kronor för ett dubbelrum. (970) 298 0412.

Royal Court Suites Hotel, Jaffa Street, Ramallah.

»rcshotel.com
Hotell som får högt betyg av sina gäster framför allt för bemötandet av personalen. Ca 500 kronor för ett dubbelrum. (972) 2 296 4040.

Mat: Den bästa falafel eller shwarma (lammkött på spett) hittar du i hål-i-väggen-restauranger i såväl Jerusalem som Ramallah. Jerusalem: Village Green, 33 Jaffa Road, som serverar enbart vegetariska maträtter.

Ramallah: små kvarterskrogar ger bästa matupplevelsen. På juicebarerna blandas färsk frukt med glass – en speciell smakupplevelse.

Säkerhetsläge: Utrikesdepartementet avråder för alla icke nödvändiga resor till Ramallah.

Ramallah: Några kvinnor välkomnar utanför en moské. Falafel är vanligt förekommande på stans menyer och servicen uppmärksam. Färsk frukt och grönsaker inhandlas på någon av de många marknaderna och kaféer och restauranger byggs i rasande fart i Ramallahs centrala delar.

på vintern. Allt började här – och allt kommer att sluta här.

Även denna kaffepaus, som skulle bli kort, drar ut till ett långt möte. Vi sitter i den nya stadsdelen Mamilla, som ligger intill de tusenåriga stenmurar som innesluter Gamla staden. Sara uppmanar alla svenska besökare att packa ner Bibeln i väskan innan de kommer hit.

– Alla platser som man läser om i Bibeln finns ju här!

Innanför murarna i Gamla staden är det ingen som bryr sig om vad din gud heter. Troende judar skriver små lappar och stoppar in i Västra muren, samtidigt som kön med turister till Al-Aqsa-moskén ringlar långt bara ett stenkast bort. Många av turister-

na, de flesta med kippa på huvudet, verkar ha ett genuint intresse för religion och lyssnar koncentrerat på sina guider.

Inte långt bort står en nyare mur, den som reser sig framför Västbanken. Och medan stora turistgrupper vandrar runt i Jerusalem är det en sällsynthet med utlänningar i Ramallah, trots att det bara tar en halvtimme med taxi hit. Staden – som är en bas för den som vill se mer av Västbanken – känns ljusår från Jerusalem på flera sätt. Stämningen är genuint vänlig och människors leenden når ögonen.

På Västbanken växer den där timmen för en politisk diskussion på kaféet till en halv dag. Som tu-

rist får man inte en lugn stund, trots att det inte finns mycket att göra vad gäller sevärdheter.

Det man som besökare får ut av Ramallah är istället en mängd möten. Jag har sällan fått bättre service eller känt mig så sedd och uppskattad. Folket här bokstavligen drar de få besökare som dyker upp in på kaféerna där den söta röken från vattenpiporna ligger tät. De hälsar välkommen inte en gång och inte två, utan om och om igen.

Det mesta är billigare här än på andra sidan muren, även priserna på hotell och restauranger. En nygrillad kyckling med grönsaker och ett stort fat med olivoljedrypande hummus kostar cirka

30 kronor. Det är hälften av priset på Jaffa Road.

Danskarna Hannah Pedersen och Jens Steen från Köpenhamn hör till de få turisterna.

– Det var förbjudet för oss att resa in här förut och det gick rykten om att vi skulle bli kidnappade om vi reste hit, berättar Hannah som just har avslutat sina studier i israeliska Haifa.

– Min familj är i chock att vi befinner oss här just nu. Medier visar upp en speciell bild av Västbanken som skrämmer människor, fortsätter hon och menar att den bilden inte alls stämmer överens med verkligheten.

– Det är fina människor här som man bör lyssna på. Den

andra sidans version har vi ju redan hört.

Trots det spända läget och handelshindret som muren utgör ser kommersen ut att blomstra på gatorna i centrala Ramallah och invånarna säger att det råder ekonomisk boom i staden. Inne hos barberaren Mohammed Abu sitter kunderna på kö.

– Det är bara en sak som fattas just nu, säger han. Det är att ni västerlänningar får upp ögonen för oss och kommer hit.

resor@svd.se

svd.se

Läs Bitte Hammargrens artikel "Brutala bilder av bosättningsvåldet".
» svd.se

Januarirea!

Gran Canaria (ord pris 5.300:-) **3.300:-**
Eden ♥♥♥♥, Playa de Amadores. Pris per person i 2-rums-lägenhet. 1 vecka 14/1 från Arlanda.

Egypten (ord pris 7.475:-) **5.975:-**
SunFamily Sunrise Select Royal Makadi Resort ♥♥♥♥♥, Makadi Bay. Pris per person i dubbelrum med All Inclusive. 1 vecka 18/1 från Arlanda.

Thailand (ord pris 11.925:-) **9.125:-**
Kamala Beach Inn ♥♥♥+, Kamala Beach. Pris per person i dubbelrum. 2 veckor 26/1 från Arlanda.

Begränsat antal platser. Se fler erbjudanden på Ving.se Sveavägen 8, Stockholm. Tfn: 0771-995 995

VING
Bo bättre™